

stændige Ordning af en militær Retspleje. Det maa fremdeles anses for overvejende sandsynligt, at den vigtigste Mangel ved den militære Retspleje kunne vi faa afhjulpet i en nær Fremtid, naar vi nu altsaa støtte Ministerens Forslag derom, og jeg mener da, at den, der er fremskridtsvenlig, og den, der virkelig har Følelsen af, at det gælder om at forebygge Uret, og at det gælder om at frembringe Tryghed paa dette Omraade, ikke kan forsvare at undlade at gaa med til dette Forslag med en Henvisning til — hvad vi alle ere enige om —, at dette dog kun er en delvis Reform, en mindre Reform, og at vi ønske en langt mere omfattende Reform ogsaa paa dette Omraade. Dette mener jeg altsaa maa blive Hovedsynspunktet for Behandlingen af denne Sag.

Man kunde spørge: Ja, men betyder det nu egentlig noget i Realiteten, dette at have flere Instanser? Men, mine Herrer, det er jo en Kendsgerning, at Højesteret dømmer ikke altid som Overretten, og Overretten ikke altid som Underretten. Denne Kendsgerning, som undertiden nok kan sætte Ikke-Jurister — og for Resten ogsaa Jurister — nogle graa Haar i Hovedet ved Forsøg paa Afgørelsen af, hvad der egentlig er Lov og Ret her i Landet, eksisterer nu en Gang, det er den menneskelige Ufuldkommenhed, som man ikke kan komme bort fra. Nu er det ganske vist saa, at det er mest paa den borgerlige Rets Omraade, det kan gaa saaledes, at ved Underretten fik A Ret i en Proces, ved Overretten B og ved Højesteret A, men ogsaa paa Strafferettens Omraade kan der finde Ændringer Sted, naar en Sag appelleres, og det er ikke helt sjældent, at Overretten og Højesteret forandre en Dom, og at der finder Frifindelse Sted, hvor Underretten har dømt. Det er navnlig noget, som fremkommer ret hyppigt og naturligt paa den Maade, at man ved Overretten eller ved Højesteret ikke slaar sig til Ro med de Oplysninger, der ere tilvejebragte ved de oprindelige Forhør, men at man forlanger ny Oplysninger, og naar saa disse Oplysninger komme til Stede, at de da faa Indflydelse paa Dommens Resultat. Nu mener jeg, at naar Borgerne i det hele have Ret til i deres Velfærdsager at faa deres Forbrydelser eller Forseelser — navnlig Forbrydelser, det er jo de større Ting — prøvede flere Gange, hør man heller ikke forholde de militære, hverken dem, der af Stand ere militære, eller de indkaldte værnepligtige, en saadan Ret. Selv om man ikke kan vente, at

Indførelsen af en saadan Ret i mange Tilfælde vil føre til Frifindelse, hvor der nu finder Domfældelse Sted, eller at det vil føre til Straffommildelse, vil dog den Omstændighed, at der eksisterer en saadan Appelret, indeholde en større Betyggelse, vil, som den højtærede Konseilspræsident i sin Tid pegede paa her i Salen, indeholde en Betyggelse for Forældre, som sende deres Sønner ind for at aftjene deres Værnepligt, at de kunne sige: Min Søns Sag skal prøves to Gange, der er ogsaa for ham en Appellinstans, ligesom der er for mig, naar jeg skal dømmes. Jeg mener fremdeles, at det vilde være ganske uforsvarligt, om vi ikke, om jeg saa maa sige, greb til med begge Hænder, naar den højtærede Minister foreslaar denne Reform, og naar den ikke gaar videre og ikke strækker sig videre, end at vi tør gøre Regning paa, at den kan føres igennem i en nær Fremtid.

Hovedpunktet er altsaa dette: Indførelsen af en Appellinstans. Men der er ogsaa to andre Punkter, der er Bestemmelsen om en Defensor. Nu er det jo rigtigt, som det bliver fremhævet af dem, der kritisere det bestaaende Retssystem, at det er en Svaghed ved det bestaaende Retssystem, at Forsvareren træder til paa saa sent et Standpunkt som Tilfældet er, og det vil altsaa ogsaa blive saaledes efter dette Lovforslag. Men selv de, der skarpest kritisere den nuværende civile Retspleje — altsaa den kriminelle Retspleje, som man kalder det, i civile Sager — erkende dog, at man vil ikke undvære Defensorat, heller ikke i den Form, som det nu har. Selv daværende Landstingsmand Octavius Hansen, der ved Behandlingen af Sagen i Samlingen 1893—94 udtalte sig temmelig stærkt om, at disse Forsvarere kunde ikke gøre meget Gavn — som det nu er, tillægger han ikke en Defensor Betydning, siger han, hele Vægten ligger paa Forhøret —, vilde dog ikke paastaa, at en Defensor i Justitssager er uden Betydning. Men dertil kommer, at dette, at der er en Appellinstans, dog muligvis ogsaa vil gøre Auditor og Krigsret noget mere lydhøre overfor Henstillinger fra en civil Sagfører om ny Oplysninger, idet man maa sige til sig selv, at der kan komme en Ret efter denne, og hvis der er nogen Begrundelse for Henstillingen, vilde dette Spørgsmaal paa ny kunne komme frem i Appelretten, og følgelig vil der deri ligge en særlig Tilskyndelse til nu at tage Spørgsmaalet under Overvejelse. Jeg vil fra min egen